

Anna Grossman

Gąsawa, st. 6, gm. loco, woj.
bydgoskie, AZP 35-45/-

Informator Archeologiczny : badania 31, 22-23

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

grobów, przy jednocześnie silnym zróżnicowaniu form pochówków, w tym też pochodzących z bliskich sobie okresów chronologicznych.

Wyniki badań opublikowane będą w monografii stanowiska.

Postępujące niszczenie stanowiska bezwzględnie nakazuje kontynuację badań tego wyjątkowego obiektu.

Dzierżnica, stan. 35, pow. Września, woj. poznańskie - patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Gajewo, st. 1, gm. Lubiszyn woj. gorzowskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

GARBINA, st.2, gm. Frombork, woj. elbląskie, AZP 12-54/9

- osada kultury rzucewskiej(?) (neolit/wczesny brąz)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od czerwca do października przez mgr. Zbigniewa Sawickiego (Muzeum Zamkowe w Malborku). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 40 m².

Stanowisko nr 2 w Garbinie to piaszczysta wydma położona około 150 m na południe od drogi Frombork-Braniewo i w odległości 250 m na wschód od rzeki Bandy, w bezpośrednim sąsiedztwie przydrożnego, leśnego parkingu. Stanowisko to nie było badane, mimo że w pobliżu stanowiska 1 prowadzono przed wojną systematyczne badania wykopaliskowe (D.

Bohnsack, 1938). W czasie badań powierzchniowych, prowadzonych w 1982 roku, stwierdzono na powierzchni wywianej przez wiatr i wydeptanej przez ludzi widoczne zarysy obiektów. Ponadto stwierdzono, że zachodnia część stanowiska zniszczona jest przez wybieranie piasku.

Trzy niewielkie wykopy założono w miejscu najbardziej zaawansowanego niszczenia stanowiska, w niewielkiej odległości od siebie. Wykop I miał na celu zabezpieczenie widocznych na powierzchni obiektów. Odślonięto i zadokumentowano trzy niewielkie, nieregularne jamy o charakterze osadniczym. W wykopie II, wysuniętym najbardziej na południe, nie stwierdzono materiałów archeologicznych, jedynie ślady dwóch dużych pożarów lasu. Wykop III, położony w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska I, potwierdził wcześniejsze obserwacje. W jego obrębie zaobserwowano duży wkop, powstały w wyniku wybierania piasku, obecnie zasypany śmieciami. Ogółem pozyskano 496 ułamków, w tym: 459 brzuśców, 28 wylewów, 8 den, 1 fragment ucha, grudki polepy, ułamki kości, węgle drzewne. Drobne ułamki ceramiki nie pozwalają na dokładne sprecyzowanie przynależności kulturowej. Chronologicznie stanowisko należy wiązać z przełomem późnego neolitu i wczesnej epoki brązu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Zamkowym w Malborku.

Badania nie będą kontynuowane.

GĄSAWA, st. 6, gm. loco, woj. bydgoskie, AZP 35-45/-

- osada grupy brzesko-kujawskiej cyklu lendzielsko-polgarskiego (neolit)
- zespół grobowy kultury iwieńskiej (wczesna epoka brązu)
- osada kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)
- osada kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)
- ślady osadnictwa z okresu wędrówek ludów

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Annę Grossman (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Oddział w Biskupinie). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 854 m².

Badania miały na celu odsłonięcie w całości drugiego neolitycznego, trapezowatego, długiego domu, którego fundament odkryto w ostatnich dniach badań wykopaliskowych w 1996 roku. Wytyczono wykop, który miał uchwycić długi dom i towarzyszące mu obiekty gospodarcze. Zadokumentowano i wyeksplorowano 206 obiektów, z których większość (157) stanowiły dołki postłupowe naziemnych konstrukcji drewnianych. Pozostałe to jamy zasobowe, półziemianki, dymarki, paleni-

ska, rowy fundamentowe długich domów i obiekty o nieokreślonej funkcji. Najstarsze chronologicznie były budowle trapezowate. Pierwszy długi dom (dom I) odsłonięty w całości miał długość 39,5 m, maksymalną szerokość w części południowej 7,75 m i minimalną szerokość w części północnej 4,9 m. Ukierunkowany był z północnego zachodu na południowy wschód, z wejściem usytuowanym w szerszym zakończeniu, od strony południowej, gdzie znajdowały się dwie ścianki poprzeczne. Na przedłużeniu ścian bocznych widniały krótkie odcinki zakończeń konstrukcji: jeden od zachodu i trzy od wschodu („wiatrołapy”?). Obiekt badany był metodą lustrzankową pięciometrowymi odcinkami. Analiza planów i profili wykazała, że ściany domu zbudowane były z belek o średnicy około 15-20 cm, ustawionych naprzemiennie pionowo w dwóch szeregach w rowkach fundamentowych. Między belkami znajdowały się pale i drażki o mniejszych średnicach. W rowach fundamentowych znaleziono kilka fragmentów naczyń glinianych o ornamentyce i cechach technologicznych charakterystycznych dla grupy brzesko-kujawskiej cyklu lendzielsko-pułgarskiego. Obiektów gospodarczych trapezowatej budowli naziemnej nie odkryto, a drugi długi dom (odsłonięty fragment około 15 m długości), przebadany będzie w całości w następnym sezonie wykopaliskowym. Młodsze chronologicznie obiekty to pozostałości obiektów osadnictwa łuzycznego — głównie jamy zasobowe, palenisko i kilka dołków posłupowych, będących fragmentami budowli naziemnej. Materiał zabytkowy z tych obiektów stanowiły fragmenty ceramiki, kości zwierzęcych, polepy glinianej, krzemienie oraz dwustronne szydełko kościane i fragment glinianego ciężarka tkackiego. Warstwa kulturowa, związana z osadnictwem łuzycznym, widoczna była tylko w południowo-zachodnim narożniku wykopu, co pozwala wyznaczyć północną granicę zwartego osadnictwa tej kultury. Większość obiektów związanych z najmłodszym osadnictwem z okresu wpływów rzymskich to pozostałości dołków posłupowych (157). Obiekty nr 44, 45, 141, 151 i 169 tworzą prostokąt o wymiarach około 3,5 x 4,5 m, w którego zachodniej części widoczny był intensywnie pomarańczowy, trójkątny zarys spieczonej gliny grubości 10 cm. Jest to prawdopodobnie pozostałość klepiska spalonej w tej części chaty, na co wskazuje popiół znaleziony w wypełnisku dołów posłupowych, znajdujących się obok polepy. Pozostałych obiektów tego typu na tym etapie badań nie można jeszcze łączyć w konkretne budowle. Innymi obiektami będącymi pozostałościami budownictwa mieszkalnego są obiekty 25 i 26 — półziemianki. Oba usytuowane były wewnątrz zarysów długich domów i początkowo wiązano je z tymi budowlami. Miały one regularne, prawie prostokątne zarysy i podobne, płaskodenne przekroje. W obiekcie 25, w południowo-wschodnim narożniku mieściła się okrągła jama o płaskim dnie, schodząca do 60 cm poniżej dna obiektu (piwniczka?). Materiał zabytkowy z obu obiektów to głównie fragmenty ceramiki, kości zwierzęcych i polepy glinianej. Ponadto w obiekcie 25 znaleziono fragment kolca (szpili ?) z brązu i kawałki żużla. Wiązać je można z odkrytymi w północnej części wykopu pozostałościami dwóch dymarek (obiekty 37 i 40). Pozostałe obiekty z okresu wpływów rzymskich to jamy zasobowe, palenisko i obiekty o nieokreślonej funkcji. Materiał zabytkowy z tych obiektów stanowiły fragmenty ceramiki, kości zwierzęcych, polepy glinianej z odciskami konstrukcji drewnianych, krzemienie i dwa przęśliki. Większość obiektów odkrytych w wykopie znajdowała się bezpośrednio pod warstwą humusu, a ślady orki widoczne były do głębokości 40 cm od powierzchni ziemi. Proces niszczenia orką widoczny był zwłaszcza w północnej części wykopu, gdzie został rozorany fragment rowu fundamentowego długiego domu oraz, niemal całkowicie rozwleczone przez orkę, kamienne palenisko (ob. 38) i dwie dymarki z okresu wpływów rzymskich. Konieczne jest rozpoznanie osadnictwa z poszczególnych faz w możliwie największym zakresie, gdyż przy tak intensywnej gospodarce rolnej ślady te mogą ulec całkowitemu zniszczeniu w ciągu kilku lat.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym, Oddział w Biskupinie.

Badania będą kontynuowane.

GŁOGÓWEK, st. 32, gm. loco, woj. opolskie, AZP 96-36/57

- ślady osadnictwa środkowopaleolitycznego
- osada kultury ceramiki wstęgowej kłutej (neolit)